

Verslag Bijeenkomst Participatievisie

1 oktober 2025:19.30-21.00 uur Brede School de Wiken

Aanwezig: Inwoners, bedrijven, wijk- en dorpsbelangen (2pp) , maatschappelijke organisatie vanuit gemeente Smallingerland (ca 25/30 pp)

Burgemeester Fred Veenstra, Projectleider Participatie, Teamleider Concern, Communicatie-adviseur, Griffier, Projectondersteuner; verslag

1. Opening

Burgemeester Fred Veenstra opent de bijeenkomst met een woord van welkom en geeft een toelichting op het programma.

2. Programma

- Welkom, kennismaking en uitleg van de avond
- Waarom participatie en wat is dat?
- Uitkomsten enquête
- In gesprek: wat heeft u nodig om mee te kunnen doen?
- Afspraken en einde
- Overig: wel/geen bezwaar foto's: er zijn 2 personen die bezwaar hebben tegen het maken van foto's

3. Presentatie bijeenkomst Participatievisie

- De projectleider geeft een toelichting op de rolverdeling van de gemeente en de deelnemers en de verwachtingen van de avond. Dit doet zij aan de hand van de participatieladder en de gekozen participatietreden van de avond: informeren en raadplegen.
- De projectleider licht de uitkomsten van de enquête toe.
- In totaal zijn er 908 mensen die de enquête hebben ingevuld.
- Het doel is om de ontvangen informatie van vanavond mee te wegen in de keuzes die gemaakt moeten worden voor:
 - 1. de Participatievisie
 - 2. de Participatieverordening
 - 3. Praktische werkwijzen in de gemeentelijke organisatie
- De aanwezigen uit de zaal zijn desgevraagd niet op de hoogte van het recht op Participatie volgens nieuwe wet
- Terugkoppeling aan deelnemers door middel van het verslag via email.

4. Belangrijkste resultaten van de enquête

Inwoners geven aan dat ze het belangrijk vinden om mee te denken en mee te praten

- Mensen vinden het belangrijk dat ze gehoord worden en dat er iets met hun input wordt gedaan.
- Gemeente heeft 2500 inwoners benaderd en iets meer dan 1200 organisaties. Ruim 900 enquêtes zijn ingevuld.

Inwoners geven aan dat ze graag betrokken willen worden bij participatieprojecten in hun wijk omdat ze graag willen weten wat er in hun directe leefomgeving gebeurt. Mensen in de zaal herkennen dit.

Waarom willen inwoners niet meedoen?

- o Niet duidelijk wat met inbreng gebeurt
- o Keuze aan gemeente(raad)
- o Grootste schreeuwers krijgen hun zin

- **Reactie uit de zaal:**
- We begrijpen dat niet iedereen altijd zin heeft om mee te doen met participatie. Bij het traject rondom de Swetten hebben veel mensen hun mening gegeven, maar sommigen hadden achteraf het gevoel dat er weinig met die input is gedaan. Dat kan het vertrouwen in participatie onder druk zetten.
- **Burgemeester:** Vanuit de gemeente hebben wij het participatieproces in de Swetten als positief ervaren. Wethouders gaven aan tevreden te zijn over het verloop en benadrukten dat er goed naar inwoners is geluisterd. Hij constateert dat er een verschil in beleving is over het proces.
- Tegelijkertijd leeft er onder inwoners het gevoel dat hun inbreng onvoldoende is meegenomen. Het lijkt daarom wenselijk om tijdens het proces en na afloop van het proces zorgvuldig te evalueren. Zo kunnen we leren van wat goed ging én van wat beter kan in toekomstige participatietrajecten. Zijn inwoners tevreden, hoe hebben zij het proces ervaren, is er nazorg nodig?

Samenwerking tussen dorpen en gemeente:

Er zijn veel initiatieven die vanuit de dorpen zelf ontstaan en waarbij men graag wil samenwerken met gemeente. De vraag wordt gesteld of dit onderdeel ook wordt meegenomen in dit traject.

- **Antwoord projectleider:** Ja, dit valt onder overheidsparticipatie. Dit onderwerp is ook meegenomen in de enquête, waarin inwoners aangaven dit belangrijk te vinden. Wel zijn er randvoorwaarden: inwoners geven aan dat zij hierbij ondersteuning van de gemeente nodig hebben.

Inwoners geven aan dat zij graag willen meebeslissen

- Veel inwoners willen graag invloed hebben op beslissingen die hen raken en in hun directe leefomgeving zijn. De vraag wordt gesteld hoe gemeente hieraan tegemoet komt.
- **Antwoord projectleider:** Een voorbeeld hiervan is het Raadhuisplein, waarbij inwoners kunnen stemmen over 3 ontwerpen voor de inrichting. De gemeenteraad heeft ervoor gekozen om de keuze aan de inwoners over te laten.
- Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat het aspect 'meebeslissen' niet expliciet terugkomt in de participatieladder. De hoogste trede is 'samenwerken', niet meebeslissen. Hier ligt dus wel een kans voor de gemeente om te overwegen of de participatieladder op basis van dit signaal moet worden uitgebreid
- Burgemeester Fred Veenstra vult aan dat in 2006/2007 de gemeente is begonnen met de ontwikkeling van De Peinder Mieden. Dit een mooi voorbeeld van brede participatie. Iedereen die mee wilde praten, kon deelnemen. De gemeente was hier vroeg bij, en dit laat zien dat inwoners en gemeente op een goede manier kunnen samenwerken.

Ruimte voor verbetering:

Inwoners laten ook weten dat er – naast de positieve voorbeelden – situaties zijn waarin het beter had gekund. Niet elk participatieproces verloopt even goed. Het is belangrijk dat daar ook aandacht voor is, zodat we ervan kunnen leren en het in de toekomst beter doen.

5. In gesprek – vragen en reacties vanuit het publiek

Vraag: U bent hier naar toe gekomen. Wat was voor u de belangrijkste reden, wat maakt dat u wél de moeite neemt?

Reacties uit de zaal:

- Ik ben betrokken bij het Ruimtelijk Ontwikkelperspectief Smallerland (ROP Smallerland) Ik vind het belangrijk dat de gemeente vooraf helder communiceert waar inwoners wel of geen inspraak en invloed op hebben.
- Het lijkt soms alsof iedereen mee kan praten. Maar gemeente heeft soms al plannen gemaakt en doet toch zijn eigen zin. Bijvoorbeeld bij het participatieproces in de wijk de Swetten.
- Er is onder inwoners vaak sprake van gebrek aan kennis bij complexe projecten. Neem een voorbeeld aan de zogenoemde DOM-projecten. In ons dorp worden we hierbij

ondersteund door zowel een wijkmanager van de gemeente als een coach vanuit de provincie. De provincie financiert daarnaast de onderzoeken die nodig zijn om projecten verder te brengen. In 6 à 7 dorpen heeft de provincie inmiddels een beweging in gang gezet. In ons dorp ervaren we goede begeleiding op het gebied van duurzaamheid.

- Als nieuwe inwoner van Drachten zie ik dat veel inwoners ambtelijke taal vaak niet begrijpen. Door het taalgebruik aan te passen naar begrijpelijke, heldere taal kunnen inwoners en gemeente beter samenwerken. En juist die samenwerking is essentieel.
- Ik ben positief-kritisch. In onze buurt zijn nieuwe woningen gebouwd. Vooral mensen die het niet eens zijn met de plannen kwamen naar de ronde tafel; degenen die positief zijn, kwamen niet. Daarom wil ik hier mijn stem laten horen.
- Het verschil in mindset tussen ambtenaren en inwoners ontstaat soms doordat de besluitvorming top-down plaatsvindt, in plaats van bottom-up.
- Ambtenaren blijven vaak vasthouden aan hun eigen werkwijze. Wordt hier binnen de gemeente aan gewerkt?

Reactie Teammanager Concern: Personeelsbeleid valt hieronder. Vroeger moest men vooral vakspecialist zijn. Tegenwoordig is het minstens zo belangrijk dat ambtenaren goed met elkaar en inwoners in gesprek gaan, goed luisteren en duidelijk maken waar wel of geen invloed mogelijk is. Hier proberen we actief op te sturen.

Binnen de organisatie is een mix van medewerkers werkzaam: sommigen zijn er al jarenlang, anderen nog maar kort. Dit vraagt tijd en aandacht. In alle beleidsdomeinen wordt hier aandacht aan besteed, maar per domein verschillen de soorten gesprekken die gevoerd worden.

- Ik heb goede ervaringen met het Sociaal Domein.
- Ik ben nu 60 jaar en woon sinds mijn 18e in de wijk De Wiken. Helaas zie ik dat onze wijk steeds verder achteruitgaat. De gemeente zorgt slechts twee keer per jaar voor schoonmaak, in april en september. Jaren geleden was er een tv-programma over de schoonste gemeente, maar sindsdien is het hier juist minder geworden. In andere wijken wordt beter schoongemaakt en daardoor dreigt De Wiken een achterstandswijk te worden.
- We ervaren ook veel overlast van hangjongeren. Ik ben lid van de commissie van de flat met 90 bewoners, maar niet van de wijkvereniging.

Projectleider verzoekt de wijkbewoners om een Reactieformulier in te vullen. Gemeente neemt vervolgens contact op.

Vraag: Heeft u iets nodig om zinvol mee te kunnen of te willen doen? Zo ja, wat dan?

Veel mensen houden de groene kaart omhoog (iets nodig) en een paar de rode kaarten (niets nodig)

Reacties uit de zaal

- Ik heb niets nodig. Als er iets is, kan ik altijd naar het gemeentehuis waar ik goed wordt geholpen
- Ik heb rood en groen: ik heb vertrouwen nodig. Je krijgt pas vertrouwen als je het eerst geeft. Ik heb goede ervaringen met de wijk- en dorpscoördinator. Zij neemt alles serieus en reageert heel goed.
- Ik ben erg betrokken bij vergroening, duurzaamheid en klimaat. Ik zou graag persoonlijk in contact komen met iemand binnen de gemeente om ideeën te delen en mee te denken over de groenvoorziening in onze wijk. Denk bijvoorbeeld aan het vergroenen van een Lianderhuisje met mos, of het planten van extra bomen — er is op dit vlak nog veel mogelijk en nodig.

Antwoord burgemeester: Er is binnen de gemeente een beleidsmedewerker biodiversiteit. Ik stel voor om contactgegevens uit te wisselen.

- Ik wil als inwoner serieus genomen worden. Dat vraagt om vertrouwen, van beide kanten. Maar in de visie van de gemeente staan daar maar vier regels over. In de praktijk zien we bijvoorbeeld dat in de buitengebieden standaard met de klepelmaaier wordt gemaaid. Dat roept vragen op over hoe zorgvuldig wordt omgegaan met de uitvoering. Het gaat niet alleen om mooie woorden in een visie, maar om wat je laat zien in de praktijk. Het is belangrijk dat dit niet afhankelijk is van een paar betrokken medewerkers — de hele organisatie moet dit uitstralen en ernaar handelen.

- Ik ben inwoner van Boornbergum. We zitten middenin participatieproces. Ik wil compliment maken aan gemeente, wij hebben proces als goed georganiseerd ervaren. Als Dorpsbelang zijn we samenwerkingsverband gestart. Mogelijk komen we zelf met een plan. Wat is dan de status van het plan? Is dit inwonersparticipatie of een advies?
Antwoord projectleider: ik ben zelf niet betrokken bij de plannen in Boornbergum. Dit is een punt van overleg. Het is goed om dit te bespreken. Mogelijk zitten er goede ideeën tussen die een plek kunnen krijgen. Het is belangrijk dat de gemeente uitlegt waarom bepaalde adviezen wel of niet worden meegenomen in de besluitvorming.
- **De griffier** vult aan dat een burgerinitiatief ook een optie is. Dit is een formele mogelijkheid voor burgers om de gemeenteraad te vragen om een onderwerp op de agenda te plaatsen, een besluit te nemen over een voorstel, of om beleid te veranderen, te maken of in te trekken. Er zijn 25 handtekeningen nodig om een onderwerp op de agenda te plaatsen. Zo is bijvoorbeeld het plan voor een skatepark uitgevoerd.
- Hoewel ik de gemeentelijke website goed weet te vinden en meldingen netjes worden opgepakt, mis ik soms de actieve communicatie richting bewoners. Het zou mooi zijn als er via social media vaker en sneller informatie gedeeld wordt, zodat inwoners beter op de hoogte blijven van wat er speelt in de gemeente. Ook het ophangen van flyers of posters op centrale plekken in de wijk kan helpen om mensen te bereiken die online minder actief zijn.
- Het oorlogsmonument in het Van Haersmapark in Drachten was opeens verdwenen. Dit heeft veel mensen geraakt. Bij gevoelige onderwerpen als deze is het belangrijk dat inwoners tijdig worden geïnformeerd en betrokken. Het gebrek aan communicatie wijst op een tekort aan historisch besef bij de gemeenteraad.
Antwoord Projectleider: Het is belangrijk dat de gemeente historisch besef heeft, weet wat er speelt in de samenleving.
- Ik denk dat het belangrijk is om inwoners van tevoren goed uit te leggen wat participatie precies inhoudt. Wat kunnen mensen verwachten, waarover mogen ze meedenken of zelfs meebeslissen?
- Bij de plannen voor de Sint Lucas-school bijvoorbeeld kregen bewoners een brief om mee te praten, maar tijdens de eerste bijeenkomst lag er al een plan. Sommige bewoners kregen daardoor het gevoel dat er weinig ruimte was voor echte invloed. Later werd een klankbordgroep gestart waarbij buurtbewoners mee konden denken over de plannen. Dit laat zien dat het belangrijk is om inwoners op tijd en echt te betrekken — dat versterkt het vertrouwen én het draagvlak.
Kort geleden las ik een artikel over het burgerberaad. Daar krijgen burgers niet alleen inspraak, maar ook echte beslissruimte. Ze doen actief mee, krijgen waardering, en het proces wordt goed ondersteund — zelfs met een budget. Zo ontstaat het gevoel dat inwoners er echt toe doen, zonder dat ze daarvoor de politiek in hoeven.
- Sommigen pleiten zelfs voor een 'derde kamer' — een structurele plek voor burgerinvloed. Ik geef dit idee graag mee ter overweging.

Vraag: Inwoners geven aan dat ze het belangrijk vinden om mee te denken en mee te praten.

De gemeente wil de inwoners graag spreken.

Tegelijk hebben inwoners er weinig tijd voor, vooral de jongere leeftijdscategorieën (tot 36 jaar) of als het gaat om onderwerpen die wat verder van mensen af staan of als het project niet direct een verandering in de eigen leefomgeving opleveren.

Groen: Dit vraagt extra inspanning van de gemeente om deze doelgroepen toch te spreken.

Rood: Het is de eigen verantwoordelijkheid van de doelgroepen om te bepalen of ze wel of niet meedoen.

Reacties uit de zaal

Bijna iedereen houdt de groene kaart omhoog. Dit vraagt extra inspanning van gemeente om deze doelgroepen aan te spreken

- Dit is afhankelijk van thema.
- Het werkt twee kanten op. Jongeren moeten zich ervan bewust zijn dat ze invloed kunnen uitoefenen, maar ook dat daar verantwoordelijkheid bij hoort. Het is belangrijk om dit actief uit te leggen en bespreekbaar te maken.

- Het is belangrijk om online te laten weten aan jeugd dat ze aanwezig kunnen zijn. Maar het is ook eigen verantwoordelijkheid van jongeren zelf.
- Laat jongeren op een leuke, interactieve manier meepraten. Geen saaie, lange avonden, maar iets wat echt aanspreekt en motiveert.
- Het is een proces waarbij we gaan van een verzorgingsstaat, waarin veel werd geleund op de overheid, naar meer eigen verantwoordelijkheid. Daarbij speelt mee dat verschillende generaties anders in het leven staan en andere verwachtingen hebben. Het is belangrijk dat we ons inleven in deze generaties en onderzoeken hoe we hen het beste kunnen bereiken en betrekken.
- De gemeente zou zich moeten richten op manieren om beter in contact te komen met allochtonen, bijvoorbeeld via de vele allochtone ondernemers die actief zijn in onze gemeenschap.
Daarnaast is het belangrijk dat ook allochtonen een bijdrage leveren aan de samenleving. Ik denk graag mee over hoe we hen beter kunnen bereiken en hoe we beter kunnen samenwerken
- **Projectleider** verzoekt mevrouw om een Reactieformulier in te vullen.
- Ik heb sinds twee jaar een onderneming in Drachten. Ik heb geprobeerd lid te worden van HA&IE, maar dat is mij niet gelukt. Veel ondernemers zijn geen lid van de vereniging, en daardoor missen zij belangrijke informatie die alleen via de vereniging wordt gedeeld.
- Het is belangrijk dat bedrijfscontactfunctionarissen verder kijken dan alleen Drachten en de Haven. Ook de 13 dorpen verdienen aandacht en ondersteuning.
- Er zijn veel verenigingen. Zij hebben ook een eigen verantwoordelijkheid om hun rol en taken goed op te pakken.

Quote uit de opbrengsten van de enquête:

'Gemeente geeft de inwoners het gevoel dat ze zeggenschap hebben, maar in de praktijk trekt de gemeente toch hun eigen plan'. Groen is eens, rood is oneens.

Reacties uit de zaal

Bijna iedereen houdt de groene kaart omhoog (eens), één persoon houdt de rode kaart omhoog.

- Gemeente moet duidelijk aangeven waar inwoners wel of niet invloed op hebben. Er moeten duidelijke regels en kaders zijn en het proces moet eerlijk verlopen.
- Kan de gemeente altijd zijn eigen plan trekken of zijn ze ook gebonden aan regels?
- **Antwoord projectleider:** De gemeente is vaak gebonden aan regels (wetten, opdracht vanuit Rijksoverheid) en moet dit goed uitleggen aan inwoners. En uitleg geven over welke onderwerpen inwoners wél kunnen meepraten.
- Gemeentenieuws staat nu in de krant Actief, maar waarom niet in de Drachtster Courant?
- Vraag aan de zaal: wie leest de Actief? De helft van de zaal leest de Actief.
- In onze flat zijn er 98 appartementen. De Actief wordt vaak op de brievenbus gelegd en blijft meestal liggen. De Drachtster Courant wordt wel meegenomen naar huis en gelezen.
- **Communicatie-adviseur:** er is in het verleden een afweging gemaakt tussen bereikbaarheid en kosten, waarbij gekozen is voor de Actief. We nemen dit signaal mee in de overweging of de Drachtster Courant mogelijk een beter alternatief is.

5. Sluiting

- Burgemeester Fred Veenstra bedankt iedereen voor zijn/haar aanwezigheid, openheid en inbreng tijdens het gesprek. Alle opmerkingen en input nemen we mee en worden voor zover mogelijk verwerkt in de Participatievisie
- Wilt u iets bespreken met de gemeente? Alle wethouders houden een spreekuur waar u terecht kunt met uw vragen of opmerkingen. U kunt ook rechtstreeks contact opnemen met de burgemeester. Uiteraard bent u altijd welkom om uw vragen, ideeën of zorgen te delen met de gemeente.
- De burgemeester benoemt een aantal belangrijke aandachtspunten die vanavond naar voren zijn gekomen:
 - o **Duidelijkheid over randvoorwaarden:** Geef vooraf helder aan waar wel en geen ruimte is voor inspraak. Soms zijn er wettelijke beperkingen of

bevoegdheden die bij het schoolbestuur liggen op basis van de onderwijswet. Dit moet transparant worden gecommuniceerd.

- **Helder taalgebruik:** Communiceer in begrijpelijke en duidelijke taal. Gemeente heeft initiatieven, zoals de 'brievenwasserette', die hierbij kunnen ondersteunen.
- **Gebruik van sociale media:** De inzet van sociale media kan beter.
- **Eigen verantwoordelijkheid van inwoners:** De overheid mag inwoners aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid; het is belangrijk om hen hierop te wijzen.
- **Vervolgstap:** De opmerkingen en suggesties van vanavond worden meegenomen en voor zover mogelijk verwerkt in de Participatievisie. Alle deelnemers ontvangen het verslag van de bijeenkomst per mail. De gemeente streeft ernaar om eind dit jaar de Participatievisie gereed te hebben